

Arvids minnen från Åkersvik

Mina första minnen från Åkersvik har jag efter min morbror Karl Örn.

En vacker sommarkväll på trettioalet får jag följa med honom när han ror (in i viken) efter vrakved som han bärgat. Han använde det till att elda med. Det fanns ingen skog att hugga ner till ved. Det var också brännorv från mossen som var värmekälla.

Åkersvik var då en orörd idyll med gräs och saltarv som växte ända ner till vattnet. Smällglim och strandaster i bergskrevorna.

Han tog mig med uppför vägen till resterna av de gamla Åkersvikstorpen. Det hette då Agersvik. I lä under berget till vänster om vägen fanns då, väl bevarade, de gamla grönsaksängarna som Neta odlat. Längre upp låg grunden och rester av murstocken.

Lite längre bort till höger låg det andra Åkersvikstorpet. Det hade under Ståhles och tidigare ägares tid funnits en ganska stor damm som det fanns gott om fisk i. Därav namnet "Dammhagen" på denna del av Stensjö-heden.

Någon gång på tidigt nittonhundratalet hade fördämningarna brustit. Allt vatten och all fisk flöt då ut i havet. Det sades att det fångades fisk långt efteråt. Den kallades "Fjällsik" och jag minns när morbröderna i början av trettioalet fått dessa fiskar i sina landgarn. Stora vita fiskar med mörkare rygg och stora fjäll. De vägde kanske 1,5 kilo. Senare i livet har jag sett sik på ostkusten och jag tror det var samma sort. Den försvann helt vid slutet av trettioalet från våra vatten.

Det låg även ett torp "Sanden" som man ser tydliga spår efter när man kör bort till hamnen i dag. Rakt ovanför "Badeskåret" låg Foglaholmstorpet. Där finns ännu rester idag.

Men nu tillbaka till "Agersvik". Hur länge torpen funnits där är nog oklart men Glassvikstorpet är omnämnt i slutet av sjuttonhundratalet och Agersvik 1790, då Johannes Persson tar upp torpet. Nästa generation där är Jöns Johansson och därefter Johan Jönsson (Jon) och Agneta Persdotter (Neta). De är de sista brukarna av Åkersvik. De får nio barn och tar hand om hittebarnet Karl Lekström. En mun mer eller mindre att mätta betydde inte så mycket sa Jon när han kom med pojken till Neta.

Det var färgstarka och hårda människor. Livet och kampen för brödfödan gjorde dem sådana.

Jon avlider 1912 och några år därefter flyttar Agneta till sin son Paridon på Röda Berg där hon avlider 1926. Jag har tidigare skrivit om "Kärringens have" inne bland bergsknallarna på Skipås mitt emot Röda Berg, hur fin den var. Då visste jag ej att "kärringen" var Neta".

Ståhle var känd som en hård man som det finns många skrönor om. Han hade väl inte så mycket till övers mot sina torpare och deras barn där han satt som mäktig herre i "Stora hus" på Stensjö. I dag ägs "Stora hus" av Jon och Netas barnbarnsbarn. Underligt är ödet.

Det gick många år från jag var med Karl första gången i Åkersvik. Idyllen fortsatte med några ekor längst in. Sniporna som August^{ers}vikarna haft förtöjda på svaj var för länge sedan borta.

Någon gång på femtioalet, när folk började få bättre ställt, kunde de skaffa sig ekor med utombordare. Det fanns gott om fisk så det blev en god hjälp i mathållningen. Det blev så småningom en ohållbar situation när fler och fler båtar samlades där.

Jag minns inte riktigt, men det var nog i slutet av femtiotalet, som målarmästaren och Stensjösonen Oskar Andersson kallade till möte och Stensjö Fiskarna bildades. Det fanns då tre yrkesfiskare på Stensjö varav en, "Gustav fiskare", var Oskars broder. De övriga var "Gottfrids John" och "Emil Anderssons Erik".

Jag kom ganska tidigt med och blev invald i styrelsen. Jag hade en ganska stor båt som hette "La Paloma".

Det kom en dansk stenfiskare som tog sten på Busör och byggde en hamnpir på den gamla udden som förut varit lite skydd mot stormarna.

Det kom pontonbryggor och en slip och hamnen började kallas "Oskarshamn" efter Oskar Andersson. Det blev sedan det officiella namnet.

Vintern 1967-68 lät jag spränga ut en hylla ur berget på Hulabäck 4:17 där vi byggde hus. Det blev elvahundra m³ sprängsten som lades ut till en ganska hög pir. Innanför den lades en fast brygga för större båtar. Jag hade då min stora tvåmastade motorseglare och låg ytterst på bryggan för att lätt komma till och från. Normalt hade jag min båtplats akter om Najaden i rätt många år.

Det låg i flera år en fiskare från Höganäs där. Han hade en uppköpare från Falkenberg som hämtade hans fisk och försörjde honom med is. Han brukade komma i maj, ligga till oktober och han bodde i sin fiskebåt, c:a 6-7 m lång. Det fanns också några segelbåtar och många fritidsfiskare. Sommaren 1969 var en fin sommar och vi hade mycket glädje av vår stora båt.

Så kom den nittonde september nittonhundrasextionio. Det blåste en ganska frisk vind från väst och himlen började mulna. Inget onormalt för september men kl tio-elva på förmiddagen ringde min seglarkompis och gamle vän, Olle Lindblom. Han bodde vid Grötvik och han frågade om jag hört väderrapporten. Det hade jag inte. "Jag kommer ut nu genast. Det är en orkan på väg och de varnar för vindar på trettiofem meter. Du måste få båten till Halmstad!"

En halvtimme senare var vi vid båten. Vattnet var redan över bryggan och man kände hur vinden ökade. Vi startade och varmkörde och kom iväg. Måste lämna alla förtöjningar och lyckades klara oss ut. Den kritiska biten var tills vi kommit utanför "Skarvarna".

Hade något hänt med motorn då hade vi varit förlorade. Min dotter Lena, 13 år, var med för hon älskade sjögång.

När vi rundat Busör var vi säkra, nu hade vi öppen vind från styrbord så om motorn strejkat hade vi kunna seglat.

Sjön var fruktansvärt grov så vi såg inte land när vi var nere i vågdalarna. Vi vågade inte gå innanför Tylörevet för brotten. Nåväl, allt gick bra och vi lyckades fånga den gamla lotsbryggan och lotsarna kom ner och hjälpte oss och gav oss lov att ligga där. Det blåste då tjugofem meter. Lena hade somnat på durken; hon hade inget märkt. Det blev lite överraskning bland lotsarna när hon stack upp huvudet i ruffluckan.

Orkanen ökade till trettiofem och strax efter vi kommit hem kom bud till Olle från sjöräddningen att de måste ut. Han var båtsman på "Hugo Hammar". De gick ut och lyckades ta tre man från en liten tysk lastbåt. Kaptenen vägrade lämna sin båt. Han stannade kvar ombord och lyckades ensam med bedriften att klara sin skuta genom orkanen och bogserades in till Halmstad efter två dygn.

Hur gick det då med Oskarshamn? Ja, vattnet hade stigit så piren var borta. Pontoner och de ekor som var kvar lyckades folk bärga. Men mitt ute i denna kokande kittel låg den lilla båten från Höganäs. Det satt en ensam man i sittbrunnen. Orkanen bedarrade dagen efter men det blåste storm två dygn till. Den tredje morgonen mojade det och några rodde ut till fiskebåten. Han vägrade tala med någon, startade kulan och försvann söderut. Han kom aldrig mer tillbaka.

Hamnen var helt förstörd. Den fina piren hade rasat och begravt bryggan innanför. Det var bara att börja om från början.

Det kom nya förslag. Jag ansåg att hamnen kunde göras större om vi nu tog tillfället i akt att anlita en slängskopa och flytta piren 15-20 meter längre ut. Det var inte populärt. Jag fick bara stöd av en till i styrelsen.

När det blev årsmöte var vi ej föreslagna till styrelsen och piren ligger där den ligger.

Jag kom aldrig tillbaka med min motorseglare men låg flera år där när jag bytat till en mindre båt.

Jag kom sedan att ligga i Skallkroken men var medlem i Oskarshamn i många år.

Det har hänt mycket med Oskarshamn under åren men tack vare alla eldsjälar har den klarat sig bra.

Oskar fick uppleva den fina hamnen i rätt många år.

Det fanns ett tag en färgstark hamnkapten som hette Olle Olsson. Han var son till "Lotsa-Ludde".

Jag skrev om idyllen Åkersvik men jag måste medge att "Oskarshamn" är det också.

Jag sitter där ganska ofta vackra dagar. Det ger verkligen ro i den gamle gubben när jag kan se alla dessa personer som gjort den så fin passera revy i mitt inre.

Det är fortfarande så otroligt vackert och fridfullt.

Arvid Hansenäs september 2015.

Arvid Hansenäs